

Työ ja turva -osasto/AT/ea

15.4.2021

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 43/2021)

SAK pitää hallituksen esityksen tavoitteita yleisesti ottaen kannatettavina. Aikataulun suhteen pidämme hieman valitettavana sitä, että kuntakokeilut alkoivat erilaisella sääntelyllä, tehtävienjaolla ja käytännöillä esimerkiksi työttömyysturvalausuntojen suhteen ja uuden lain voimaantullessa nämä muuttuvat jälleen. Asiakkaiden prosessien tulee toimia saumattomasti uusien muutosten voimaantulella.

Työttömyysturvatehtävien jako

SAK kannattaa esitystä. Esitetyt lausuntotehtävät koskevat sellaisia työvoimapolitiittisia lausuntoja, joihin ei liity harkintaa tai joihin liittyy vain vähäistä harkintaa, ja joita annetaan nykyisin pääosin TE-toimiston muun asiakaspalvelun yhteydessä. Esitys turvaa osaltaan työnhakijoiden sujuvampaa työttömyysturvaprosessia.

Osa työvoimapolitiittisista lausunnoista jää TE-toimiston annettavaksi. On tärkeää, että tehtävänjaot ovat selvät niin hallinnossa kuin asiakkaille.

Lisäksi on keskeistä, että sekä kokeilukunnissa että TE-toimistoissa on riittävät resurssit ja osaaminen toteuttaa tehtäviä. Kokeilukuntien määrä on suuri, joten on erittäin tärkeää turvata niiden yhtenäinen soveltamiskäytäntö. Esimerkiksi työttömän yritystoiminnan aloittamisen tutkiminen ei ole aina välttämättä kovin yksinkertaista.

Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Pidämme esitystä tarpeellisena turvaamaan asiakkaan oikeuksia.

Muutoksenhaku harkinnanvaraista kulukorvausta koskevasta päätöksestä

Hallituksen esityksessä esitetään osittaista valituskieltoa, jolla viranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvat epäämispäätökset rajattaisiin muutoksenhaun ulkopuolelle. SAK ei kannata muutoksenhakuoikeuden rajaamista hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla. Ottaen huomioon, että perustuslakivaliokunta on esittänyt lausunnoissaan (PeVL 10/2009 vp, PeVL 46/2002 vp ja PeVL 30/2005 vp) kannan, jonka mukaan sellaisissakin tilanteissa, joissa etuuden tai palvelun saaminen riippuu kokonaan viranomaisen harkinnasta, käytettävissä olevista määrärahoista tai esimerkiksi

Työ ja turva -osasto/AT/ea

15.4.2021

suunnitelmista olisi aiheellista avata valitusmahdollisuus muun muassa viranomaistoiminnan asianmukaisuuden ja muun tasapuolisuuden sekä soveltamiskäytännön yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Vaikka kysymyksessä on tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuva päätös, kyse ei kuitenkaan ole täysin viranomaisen vapaasta harkinnasta. Lainsäädäntö, hallinnon lainalaisuusperiaate ja hyvän hallinnon periaatteet asettavat rajat myös tarkoituksenmukaisuusharkinnalle. Se seikka, että kysymyksessä olisi tarkoituksenmukaisuusharkinta, ei tulisi olla peruste rajoittaa oikeusturvakeinojen käyttöalaa. Lisäksi asiakkaalle saattaa jäädä epäselväksi, mistä asiasta hänen on mahdollista valittaa harkinnanvaraista kulukorvausta koskien ja mistä ei. Tästä syystä neuvonnan rooli on erittäin keskeinen. Lisäksi asiakasta tulee ohjata, jotta hän osaa toimittaa valituskirjelmän oikeaan paikkaan.

SAK huomauttaa, että harkinnanvaraisesta kulukorvauksesta huolimatta palveluihin osallistuvat työnhakijat ovat toimeentulon suhteen yhä eriarvoisessa asemassa sen mukaan, osallistuvatko he julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (JTYPL) mukaiseen palveluun vai muuhun palveluun. Jos JTYPL:n mukainen palvelu on sovittu työllistymissuunnitelmassa, työnhakijalla on oikeus kulukorvauksen lisäksi työttömyysturvan korotusosaan. Korotusosaa tulisi SAK:n näkemyksen mukaan maksaa myös muiden palveluiden ajalta, jos niistä on sovittu työnhakijaa velvoittavasti työllistymissuunnitelmassa.

Lisäksi kuntien omien palveluiden kohdalla on huolehdittava kaikissa tapauksissa työttömien tapaturmavakuuttamisesta (vrt. JTYPL:n mukaiset valmennukset ja koulutukset 4 luku 11§ sekä laki kuntouttavasta työtoiminnasta 7 luku 23 §).

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot

Työvoimapolitiittinen asiantuntija Alli Tiensuu, alli.tiensuu@sak.fi